

Vega, 21.04.2022

Fiskeridirektoratet,
Postboks 185,
5804 Bergen

Høringsinnspill - forslag til regulering av tarehøsting fra Trøndelag til Vega

Viser til saksnr 19/4460, datert 24.02.2022, høringsbrev vedrørende forslag til regulering av tarehøsting langs kyststrekken fra grensen av Trøndelag fylke til Vega. Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv har i sin høringsuttalelse kun forholdt seg til strekningen innenfor Vega kommunes grenser.

Vega kommune, Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv og Vega verneområdestyre henvendte seg i 2015 til Klima- og miljødepartementet, Miljødirektoratet og Fiskeridirektoratet og anmodet om at det ikke ble gitt tillatelse til prøvehøsting av stortare i Vegaøyen verdensarvområde. Vedtakene pekte spesielt på at tareskogen i området sør for Vega hadde vært nedbeitet og var i ferd med å bli gjenetablert og derfor sårbar. Videre ble områdets naturverdier og verdensarvstatus påpekt. Stiftelsen Vegaøyen Verdensarv har også i vedtak 13/21 frarådet taretråling ut fra manglende kunnskap om sjøfuglers matsøk i tareskogen og effekt på hekkesuksess. Fiskeridirektoratet foreslår i høringsutkastet at det ikke skal tråles etter tare i verdensarvområdet. I henhold til høringsforslaget til ny forskrift skal verdensarvområdet kun brukes til forskning og som referanseområde.

Bakgrunn

Nordland er i dag ikke åpnet for kommersiell høsting, men det har foregått prøvehøsting på en kyststrekning fra grensen til Trøndelag fylke til Vega siden 2013. Prøvehøstingen har vært gjennomført i regi av Havforskningsinstituttet som har utarbeidet en sluttrapport fra dette arbeidet: <https://www.hi.no/filarkiv/2018/12/tareundersokelsernordland2018.pdf/nb-no>.

På bakgrunn av rapporten anmodet Fiskeridirektoratet Nordland fylkeskommune om å nedsette en arbeidsgruppe for å arbeide fram et forskriftsforslag til en regulering av kommersiell tarehøsting fra trøndelagsgrensen til Vega. Arbeidsgruppen har bestått av medlemmer fra kystkommuner på Helgeland (HIPR) - Helgelandsrådet, Fiskeridirektoratet region Nordland, Nordland Fylkes Fiskarlag, Brønnøy Fiskarlag, Statsforvalteren i Nordland, IFF (tidligere Dupont Nutrition) og Nutrimar Seaweed AS. Havforskningsinstituttet, Trøndelag fylkeskommune og Fiskeridirektoratet v/hovedkontoret har deltatt som observatører. Nordland fylkeskommune har fungert som sekretariat for arbeidsgruppen.

Fiskeridirektoratet har myndighet til å vedta den endelige forskriften, men det skal skje i samråd med Miljødirektoratet.

Arbeidet i gruppen startet i april 2020 og det er gjennomført ni møter på Teams. Arbeidsgruppen mener, med unntak av Statsforvalteren i Nordland, at eksisterende kunnskapsgrunnlag kan være tilstrekkelig til at en åpning for tarehøsting sør av Vega kan forsvares under gitte betingelser. HIPR – Helgelandsrådet, stiller likevel spørsmål ved om kunnskapsgrunnlaget tilknyttet effekten av taretråling på sjøfugl er godt nok, og Fiskeridirektoratet region Nordland understreker at kommuneplaner, i forhold til enbruks fiskeriområder, må være avklart før tarehøsting eventuelt tillates. Fiskeridirektoratet Region Nordland og fiskerinæringens representanter gir ellers uttrykk for generell skepsis til tarehøsting i dette området. Statsforvalteren i Nordland konkluderte tidlig i prosessen med at de ikke ønsker en åpning for kommersiell tarehøsting i Nordland i denne omgang, da de ikke anser at det pr. i dag er gjennomført tilstrekkelige undersøkelser knyttet til tarehøstingens innvirkning på dyrelivet. Statsforvalteren i Nordland uttaler at de: *«...har valgt å ikke komme med innspill på det enkelte tema i oversendt utkast. Dersom vi skal bidra i tilrådingen til Fiskeridirektoratet, vil det være snakk om å tilrå at forskrift ikke fastsettes, ut fra den kunnskap som foreligger.»*

På bakgrunn av gjeldende kunnskapsgrunnlag om de biologiske effekter av tarehøsting, og Havforskningsinstituttets sluttrapport, anser Fiskeridirektoratet det på sin side som «sannsynlig at ressursen og økosystemet i området kan tåle den belastningen høstingen innebærer» under nærmere angitte begrensninger på høsteaktiviteten.

Sørspissen av Vegaøyan verdensarvområde har en arealmessig overlapp med det området som er aktuelt for tarehøsting. I denne delen av verdensarvområdet er det ikke fastsatt forbud mot tarehøsting vest for 11° 45' østlig lengdegrad og sør for 65° 33' nordlig breddegrad. I arbeidsgruppen var det imidlertid enighet om at ingen deler av verdensarvområdet skal inkluderes i arbeidet med en eventuell regional forskrift for tarehøsting. Havforskningsinstituttet har tilrådet at dette området får status som referanseområde (område avsatt til forskning) med forbud mot tarehøsting. Instituttet viser til at verdensarvområdet representerer en naturtilstand og er viktig som sammenligningsgrunnlag for å skille effekter av tarehøstingen fra naturlige tilstandsvariasjoner.

Fiskeridirektoratet er enig i at verdensarvområdet bør unntas fra taretråling og foreslår at det fastsettes et permanent forbud mot taretråling i den sørlige delen av Vegaøyan verdensarvområde som har en arealmessig overlapp med høstefelt.

Havforskningsinstituttet har ikke fremmet noe behov for å sette av ytterligere områder som referanseområder med forbud mot taretråling.

Fiskeridirektoratet skriver videre i høringsnotatet at hvis Miljødirektoratet pr. i dag ikke har tilstrekkelig kunnskap om hvorvidt trålingen vil ha merkbar negativ effekt på aktuelle sjøfuglbestander beiteområder eller hekkesuksess, mener direktoratet at det vil være opp til Miljødirektoratet å sette i gang en prosess med et slikt siktemål. Fiskeridirektoratet vurderer det slik at også etablering av verneområder av føre-var-hensyn må ledsages av en begrunnelse som sannsynliggjør at høsting kan innebære en risiko for sjøfuglbestander i det aktuelle området. Forslag om å gi ytterligere områder vern bør fremmes med en konkret begrunnelse, samt angivelse av det aktuelle området/områdene.



Vurdering

Det er positivt at Fiskeridirektoratet foreslår at det ikke skal foregå taretråling i verdensarvområdet. De norske verdensarvområdene skal være eksempel på beste praksis innen natur- og kulturforvaltning. Taretråling verken styrker verdensarvens verdier eller bidrar med ringvirkninger inn i lokalsamfunnet. Fra Statsforvalteren pekes det også på manglende kunnskap om trålingens innvirkning på sjøfuglenes matsøk og hekkesuksess i området.

Fiskeridirektoratet har myndighet til å vedta den endelige forskriften, men det skal skje i samråd med Miljødirektoratet. I henhold til vedtatt norsk verdensarvpolitikk skal sektorene jobbe i fellesskap for å ta vare på verdensarvverdiene. Fiskeridirektoratet mener at hvis Miljødirektoratet pr. i dag ikke har tilstrekkelig kunnskap om hvorvidt trålingen vil ha merkbar negativ effekt på aktuelle sjøfuglbestander beiteområder eller hekkesuksess, så bør Miljødirektoratet initiere en slik kunnskapsinnhenting. Det bør være en oppgave for direktoratene å komme til enighet om en helhetlig forvaltning av området – uansett sektoransvar. Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv viser også til Verdensarvkonvensjonen som forutsetter en føre-var-holdning om det er usikkerhet om effekten av et tiltak.

Tilsendt kart for foreslått taretråling er ikke i samsvar med forslaget til hvor det foreslås at taretrålingen skal foregå. Grensen til verdensarvområdet er ikke markert og heller ikke hvor de ulike trålefeltene avsluttes inn mot verdensarvområdet og Muddvær fuglefredningsområde. Det anmodes derfor om et oppdatert kart og en nærmere redegjørelse om det foreslås taretråling i området Muddværkåsa, der det i uminnelige tider har foregått - og fremdeles foregår - et viktig vinterfiske etter torsk og hvor det også er en rekke gytefelt.

Tilsvarende er det en stor bekymring mht sjøfuglers matsøk. Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv viste i uttalelse 13/21 til miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 som skal legges til grunn ved en beslutning om å åpne opp for høsting av tare gjennom forskrift. Dette innebærer krav til kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Vi viser for øvrig til uttalelse fra Fylkesmannen av 18.11.2020 om at taretråling i dette området kan gi vesentlig skade pga områdets betydning for sjøfugl og det harde presset disse allerede er utsatt for (jfr. resultater fra SEAPOP-programmet).

En iverksetting før det foreligger en konsekvensvurdering, vil kunne sette verdensarven i fare. Det anmodes om at myndighetene sikrer at så ikke skjer. I henhold til føre-var-prinsippet for verdensarvområder skal også alle sektorer ivareta sitt delansvar når næringstiltak igangsettes.

Mvh

Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv v/

Rita Johansen

Daglig leder/verdensarvkoordinator





Stiftelsen Vegaøyan Verdensarv / Vega World Heritage Foundation

N-8980 Vega +47 75 03 55 03 +47 97 03 46 46 post@verdensarvvega.no www.verdensarvvega.no